

6. Mertens J., M. Schocker -von Ditzfurth. *Lehrerbindung für den Fremdsprachenfrühbeginn - neue Wege / Adelheid Kierepka, Renate Krüger, Jürgen Mertens, Markus Reinfried // Frühes Fremdsprachenlernen im Blickpunkt. Status quo und Perspektiven.* - Gunter Narr Verlag Tübingen, 2004. - S. 35-49.

7. Roncoroni-Waser F. *Gutachten: Frühfremdsprachenunterricht in der Volksschule / Francesca Roncoroni-Waser.* - Bern, 2002. - 67 S.

8. Schmid-Schönbein G. *Didaktik: Grundschulenglisch / Gisela Schmid-Schönbein.* — Berlin: Cornelsen, 2001.

9. Schocker-von Ditzfurth M. *Berufsqualifikation im Blended Learning Format: der Masterstudiengang E-lingo / Marita Schocker-von Ditzfurth // E-LINGO - Didaktik des frühen Fremdsprachenlernens: Erfahrungen und Ergebnisse mit Blended Learning in einem Masterstudiengang.* - Gunter Narr Verlag Tübingen, 2008. - S. 23-38.

10. Zydatis Wl. *Leitforstellungen einer zukunftsfähigen Fremdsprachenlehrerbildung / Wolfgang Zydatis // Fremdsprachenlehrerbildung - Reform der Konkurs - 1998.* - Berlin: Langenscheidt. - S. 1-16

11. www.e-hnqo.de/Stuiengang_d3.html.

УДК 378(931)

В.Ф.СТАВЦЕВА

СЕРЕДНЯ ТА ВИЩА ОСВІТА НОВОЇ ЗЕЛАНДІЇ: НАСТУПНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Анотація. У статті проаналізовано наступність у системі освіти Нової Зеландії, досліджено проблеми становлення і розвитку системи середньої освіти країни, описано суспільні події, взаємозв'язки та послідовність реформ, які вплинули на зміни в системі шкільної освіти. Також приділено значну увагу важливим законам і нормативним освітнім актам. Визначено роль держави в запровадженні обов'язкової середньої освіти для всіх дітей країни.

Ключові слова: наступність, структура, закон про освіту, реформи, шкільний атестат, вища освіта, університет, навчальна програма.

Анотация. В статье проанализирована последовательность в системе образования Новой Зеландии, исследованы проблемы становления и развития системы среднего образования указанной страны, описаны события, взаимосвязи и последовательность реформ, которые повлияли на изменения в системе школьного образования. Также уделяется внимание важным законам и нормативным образовательным актам. Обозначено место государства во внедрении среднего обязательного образования для всех детей страны.

Ключевые слова: последовательность, структура, закон об образовании, реформы, школьный аттестат, высшее образование, университет, программа.

Annotation. The article focuses upon the study of the university education consistency, establishment and development of the system of secondary education in New Zealand is under consideration. The main events, interconnections and consistency of the reforms that influenced on the changes in the system of school education are described. The attention is paid to the main laws and educational acts. The role of the government in the increasing function of compulsory secondary education is analyzed.

Key words: consistency, system, Education Act, reforms, school certificate, tertiary education, university, syllabus.

Проблема розуміння розвитку і долі вітчизняної освіти в третьому тисячолітті може бути вирішена завдяки аналізу засад сучасної освіти в інших країнах та її взаємодії з іншими освітніми системами. Вивчення зарубіжного досвіду допома-

гає враховувати позитивні риси, які можуть вплинути на розвиток середньої та вищої освіти нашої держави. У зв'язку з цим, актуальності набуває аналіз функціонування освітньої системи Нової Зеландії.

Розвиток кожної держави залежить від людського фактору, у формуванні якого, освіта відіграє провідну роль. Цілісність дослідження ланки університетської освіти не можлива без розкриття особливостей розвитку шкільного навчання, оскільки в сучасній педагогіці багато уваги приділяється наступності освіти. Обов'язкове шкільне навчання є таким фундаментальним принципом державної освітньої політики, згідно з яким, діти певного віку в законодавчому порядку повинні здобути освіту в установленому обсязі. Балансуючи між суспільством і державою, школа й освіта через навчання та виховання закріплюють соціально-культурні й суспільні цінності, беруть активну участь у відтворенні цивілізацій, у їх перманентному розвитку. Таким чином, педагогічна наука і школа завжди були й залишаються одним із найважливіших чинників і рушіїв суспільно-культурної еволюції людства [1,26].

Метою статті є різноаспектність вивчення наступності в освіті Нової Зеландії, дослідження суспільних подій, які суттєво вплинули на розвиток середньої ланки освіти та на професійну підготовку у вищих навчальних закладах.

Освіта Нової Зеландії фактично не досліджувалася в Україні. Але, необхідно зазначити, що вивчення середньої освіти, як базової передумови діяльності вищої, розкриває багатовекторність в аналізі даної проблеми. Так, лише деякі пов'язані з цим аспекти, висвітлені в роботі Ж.В. Таланової "Організація докторської підготовки у вищій школі Австралії та Нової Зеландії".

Значення та роль школи в системі освіти висвітлені в роботах українських і зарубіжних вчених. На думку вчених, дослідження історії школи й педагогіки має набагато ширше значення, ніж просте переймання практичного досвіду, - воно є важливою умовою формування загальної та педагогічної культури, оскільки дає знання про генезис теорії і практики навчання та виховання, сприяє формуванню професіоналізму та загального світогляду.

Університетська освіта постає складною системою, що характеризується метою, формами організації, змістом, навчальними планами і програмами, яким притаманна наступність, тобто вони успадковують попередній рівень освіти та прогнозують перспективний [2,28]. Тому дослідження шкільної ланки освіти є необхідним для розкриття суті університетської освіти в сучасному світі, загалом, та Новій Зеландії, зокрема.

Базовим концептом філософії моделювання структури обов'язкової освіти є орієнтація на демократизацію державної освітньої політики і створення нового типу школи як фундаментальної ознаки поступу до суспільства соціального прогресу. В зв'язку з цим саме реформування свідчить про те, що освіта насправді є необхідною домінантою розвитку сучасної цивілізації, зазначає у своїх працях Матвієнко О.В. [3, 66].

У середині XIXст. освіта Нової Зеландії була не достатньо розвинута. Більша половина населення не вміла читати й писати. Лише незначна кількість місцевих жителів училася грамоті в школах місіонерів. Тільки поселенці з Англії, Шотландії та Ірландії, які заселили країну, були достатньою мірою освічені. В цей час постала гостра необхідність в заснуванні шкіл. Забезпечення освітніми послугами, на початку становлення Нової Зеландії як колонії, більшою мірою було справою

церков і цивільних організацій, які відкривали навчальні заклади, щоб задовольнити власні потреби. Освітні послуги частково спонсорувалися грантами з державних фондів, але більша частина фінансів надходила від приватних осіб. Лише діти із заможних родин мали можливість отримувати освіту, а їхні батьки платити за це, оскільки навчання не було обов'язковим чи безкоштовним. Існувала проблема і в розташуванні шкіл - не було рівномірного розподілу по географічних зонах. Південні провінції, такі як Нельсон і Отаго, мали дієву й більш фінансовану систему освіти у порівнянні з північними провінціями, наприклад, Окландом. Більшість населення країни проживала у сільських місцевостях, а школи знаходились у містах, що створювало додаткові перешкоди для здобування освіти.

У 1852р. був прийнятий Конституційний закон ("The Constitution Act"). Відповідно до цього закону Нова Зеландія була поділена на провінції. Кожна адміністративна територія мала власну провінційну раду (Provincial Council). До повноважень таких рад належало керування всіма сферами життя, включаючи й освіту. Від самого початку функціонування, через обмежене фінансування, більшість рад брала активну участь у розвитку релігійних (denominational schools), а не публічних шкіл (public schools). Необхідно дати уточнення терміну "публічна школа" для чіткого розуміння диференціації його вживання в різних країнах. У Британії, публічна школа - це приватна, незалежна школа, яка надає загальну освіту, за яку батькам необхідно платити [6,1160]. В Америці, Австралії, Новій Зеландії та деяких інших країнах світу публічною школою вважається місцева школа, яка фінансово підтримується державою й надає безкоштовну освіту [6,1160].

З 1871р. почався значний розвиток системи публічних шкіл Нової Зеландії. Через декілька років був прийнятий закон про скасування провінцій (The Abolition of the Provinces Act). Результатом його впровадження став перехід ланки обов'язкової освіти під управління центрального уряду (The Central Government). Як наслідок, було створено національну систему публічної початкової освіти з адміністративною структурою, яка складалася з трьох управлінських відділів. Контроль за діяльністю закладів системи освіти здійснювали такі органи:

- 1) Департамент освіти (A Department of Education), який підпорядковувався міністерству освіти, слідував за дотриманням освітніх стандартів. Він займався розподілом грантів місцевим відділам освіти та дотаціями на кожного школяра (capitation grant). Фіксована сума грошей виділялася на кожну дитину, за умови достатньої кількості дітей у навчальному закладі та постійного відвідування занять учнями. Якщо школа не дотримувалася зазначених вимог - батьки були змушені виплачувати частину заробітної платні вчителям;

- 2) 12 місцевих відділів освіти (education boards), які підтримували, контролювали, встановлювали освітні стандарти в публічних школах своїх територіальних зон, включаючи старшу школу в сільській місцевості. Але державна фінансова підтримка визначалась Департаментом освіти. Кожна рада складалася з 9 членів, яких обирали шкільні комітети кожного району;

- 3) шкільні комітети (School Committees) - найнижча інстанція, що контролювала діяльність шкіл. Членів цих комітетів обирали місцеві мешканці шляхом таємного голосування. Їх обов'язком було загальне управління шкільними справами.

Суттєві зміни відбулись у 1877р., коли був прийнятий закон про освіту (The Education Act). Він проголошував безоплатну, обов'язкову, відокремлену від цер-

кви початкову освіту протягом 8 років для дітей віком від 7 до 13 років. У той час, у державі нараховувалося 730 публічних шкіл, які були засновані місцевими освітніми радами. Це були маленькі заклади, де викладали 1 чи 2 вчителі. Основними предметами вважалися читання, письмо, математика. Текстами, що використовувалися для навчання, були казки з мораллю, які формували класові цінності й розподіл людей на соціальні групи. Діти отримували всі знання від учителя, на відміну від системи, яка існує зараз.

В XIX ст. у країні панувало переконання, що в колоніальних школах англійську мову слід викладати так само, як і в Англії, де вона є рідною мовою. Головною метою освіти було визнано асиміляцію англійської культури засобами англійської літератури [1,65].

Відповідно до тогочасного законодавства Нової Зеландії, саме Департамент освіти фінансував місцеві освітні ради, перевіряв їх рахунки, екзаменував учителів, готував педагогічні кадри, встановлював освітні стандарти, розробляв детальні навчальні програми, в яких описувалися вимоги до знань й навичок на кожен із 8 обов'язкових років навчання. Інспектори екзаменували кожного школяра один раз на рік, якщо успіхи в навчанні були низькими - учня не переводили.

Департамент освіти складався з міністра, секретаря й інспектора. Діяльність цього органу частково обмежувалася місцевими освітніми радами (District Education Boards), які контролювали навчальні заклади. В державі налічувалося 12 таких рад: в Окленді (Auckland), Гокес Бей (Hawkes Bay), Таранакі (Taranaki), Вангануї (Wanganui), Белінгтоні (Wellington), Мельборо (Malborough), Нельсоні (Nelson), Вестленді (Westland), Північному Кентербері (North Canterbury), Південному Кентербері (South Canterbury), Отаго (Otago), Саузленді (Southland). Департамент освіти контролював діяльність шкіл й роботу освітніх рад до кінця XIXст. Система навчання й оцінювання знань інспекторами Департаменту освіти, існувала до 1903р., коли її замінили єдиним іспитом на уміння (Single Proficiency Examination), що проводився в кінці останнього року навчання.

Як уже зазначалося, закон про освіту від 1877р. стосувався лише початкової обов'язкової освіти. Середня освіта залишалася поза контролем Департаменту освіти. Але місцевим освітнім радам було дозволено засновувати середні школи. У період 1877-99рр. низкою місцевих законів було засновано 20 середніх шкіл із власними правами під керівництвом відділів управління (Boards of Governors). В усіх містах були створені такі заклади освіти, за зразком англійських граматичних шкіл для учнів, які мали можливість платити за навчання. Також була започаткована система вільних місць (a system of free places). Вона була розрахована на учнів початкової школи, які склали випускні іспити й мали право продовжити навчання в середній школі. Заклади освіти були зобов'язані дотримуватися вимог навчальної програми, затвердженої міністерством освіти, оскільки вона була розроблена з урахуванням вступних вимог до вищого навчального закладу (Matriculation Exam).

У Великій Британії перша, визнана на національному рівні публічна екзаменаційна система на отримання шкільного свідоцтва (The School Certificate - SC) була введена вслід за законом про освіту 1918р. Шкільне свідоцтво присуджувалося за результатами складання іспитів із 5 предметів. Дві залікові оцінки й склали "кредитний", прохідний рівень і відкривали дорогу до вищої освіти. Учні, які отримували прохідний рівень з усіх п'яти предметів нагороджувалися "матрич-

ним" атестатом (matrix certificate), який свідчив про виняткову успішність у складанні іспитів [1,106]. Школярі, які провчилися в III, IV, V класах і склали іспити на шкільний атестат мали можливість перейти до VI класу. Навчання в ньому складалося з 2 років: початковий і старший VI Клас(Lower and Upper VI). Перший рік усі учні готувалися до іспитів, які були необхідними для вступу в університет. Якщо школяр не мав наміру продовжувати навчання, йому надавалася змога обирати курс, який би надавав право на отримання шкільної кваліфікації. Випускникам, які закінчили задовільно однорічний курс VI класу, видавалося свідоцтво про закінчення школи (Endorsed School Certificate).

Другий рік, у старшому VI класі, відкривав дорогу до вступу в університети. Вступники мали змогу поборотися за стипендію шляхом складання іспитів, які проводили університетські приймальні комісії (Board's Entrance Scholarship Examination).

Важливою характеристикою післяпочаткової освіти була й залишається велика кількість позапрограмних гуртків, які відігравали важливу роль у діяльності кожної школи. Майже кожен учень займався в спортивному чи театральному гуртках, а також проводив час на шкільних ігрових майданчиках. Звіти про роботу таких клубів друкувалися в шкільних журналах, статті до них готували самі учні.

Період, який розпочався з призначення на посаду головного інспектора освіти Джорджа Хорбена в 1899р. і закінчився прийняттям закону про освіту в 1914р. - був етапом безперервних реформ. Головний інспектор працював над удосконаленням екзаменаційної системи в школах і закладав підґрунтя для більш ліберальної навчальної програми для всіх закладів освіти. Реформи спрямовувалися значною мірою на покращення якості викладання. Багато факторів впливали на освітні стандарти: заробітна платня вчителів була різною, в залежності від політики місцевих відділів освіти. В деяких районах шкільні комітети мали вирішальний голос при призначенні вчителів на посаду, часто на рішення впливали релігійні чинники. Втілення реформ Дж. Хорбена змінило існуючий устрій. У 1901 р. був прийнятий закон про заробітну платню вчителям публічних шкіл (The Public School Teachers' Salaries Act of 1901), який встановив національну шкалу заробітної плати й зробив можливим уведення державної пенсії звільненим за віком (superannuation) учителям. Подальші законодавчі акти встановили процедуру призначення педагогів на посаду, що допомогло знизити церковне втручання. Освітні реформи цього періоду велися без урахування управлінської ланки, піднімаючи складні питання узгодження контролю за освітою. Результатом вирішення цієї проблеми стала децентралізація влади та об'єднаний місцевий контроль за ланками початкової та середньої освіти.

Період з 1942р. по 1945р. був наповнений значними змінами в діяльності середньої освіти. В 1942р. комітет Томаса (The Thomas Committee) розробив базову навчальну програму для всіх післяпочаткових шкіл, яка ґрунтувалася на освітніх постановках уряду, що мали назву "інструкції для після початкової освіти" (Post-Primary Instruction Regulations). Випускний вік було підвищено з 13 до 15 років, шкільний атестат і вступні іспити до університету стали найвагомішими складовими навчання. Департамент освіти поступово ставав відповідальним за післясередню освіту (tertiary education). Розроблялися перші кроки щодо впровадження іспитів на шкільний атестат. Кількість студентів університетів і вчителів-практикантів стрімко зростала. З 1936р. стипендії на навчання в університеті розподілялися відповідно до рекомендацій Департаменту освіти. Вносилися зміни в систему післяпочатко-

вої освіти, які б забезпечували збалансовану освіту для всіх школярів. Два основних складники, що були запроваджені освітніми постановами такі:

- базовий компонент (common core) предметів, які були обов'язковими для всіх школярів. До нього увійшли: англійська мова та література, суспільні науки, арифметика, музика, трудове навчання, мистецтво і фізичне виховання. Не зважаючи на те, що інструкції до базових навчальних програм були визначені в освітніх постановах, багато свободи надавалося школам і вчителям щодо обсягів та методів викладання;

- іспити на шкільний атестат, які щорічно проводилися відділом освіти. Екзаменаційні вимоги були розроблені для учнів, які провчилися 4 роки після закінчення початкової школи. Складання іспитів з англійської мови та ще з трьох навчальних предметів було обов'язковим.

Економічне напруження 70-80рр. минулого століття внесло суттєві зміни в організацію системи освіти. Так, у 1987р. уряд лейбористів призначив відповідальну робочу групу під керівництвом Враяна Пікота для перегляду системи управління освітою. Комісія рекомендувала розформувати Департамент освіти й місцеві освітні органи. Школи та інші навчальні заклади стали самоврядними установами під керівництвом рад довірених осіб (Board of Trustees), які обиралися батьками учнів. Рекомендації комісії Пікота були повністю підтримані урядом і швидко впроваджені. Департамент освіти розформували згідно із 114 поправкою Закону про освіту від 1 жовтня 1989р.

Випускні іспити у школах Нової Зеландії ділилися на 2 типи: внутрішні (internal) й зовнішні (external). Такі предмети, як мистецтво, музика, технології дизайну оцінювалися внутрішньо школою та контролювалися Новозеландською кваліфікаційною комісією (New Zealand Qualification Authority - NZQA). Цей орган було створено в 1989р., його очолив міністр. Щорічний бюджет НКК складав 70 млн. доларів. Вона не лише контролювала проведення випускних іспитів, а й мала повноваження надавати кваліфікації.

Зовнішні іспити були однаковими для всіх середніх шкіл країни. Їх результати впливали на тип шкільного атестату, що видавався в кінці навчального року. Атестат рівня "А" (An "A" School Certificate) присуджувався кандидатам, які на іспитах одержали 80-100 балів. Якщо кількість балів була 65-79, тоді видавався шкільний атестат рівня "Б" ("B" School Certificate). До 1991р. видача таких атестатів входила до компетенції Міністерства освіти, а через 10 років ці повноваження перейшли до Новозеландської кваліфікаційної комісії.

В цей час було запроваджено атестат шостого класу (Sixth Form Certificate). Дванадцятий рік навчання прирівнювався до цього класу. Школярі обирали 5-6 предметів для вивчення. Перед ними ставилися обов'язкові вимоги: вивчати під керівництвом вчителя 4 години на тиждень кожний із обраних предметів, виконувати домашні завдання та бути присутнім на уроках. Цей тип атестату було запроваджено для задоволення потреб шкіл, які насичували шкільну програму великою кількістю курсів за вибором, що були необхідними для вступу до університетів. Іспити на атестат шостого класу складалися в школі. В той час учень мав можливість скласти випускні іспити на декілька із перелічених типів шкільного атестату чи на університетську стипендію (University Bursaries). Лише учні 13 року навчання, які на випускних іспитах набрали 250 балів з 500 можливих, мали можливість отримати атестат високого рівня.

За останні десятиліття система освіти Нової Зеландії зазнала значних змін у сферах управління, навчальних програм, оцінювання, кваліфікацій, набуття та надавання знань. Поштовхом до запровадження нової системи стала потреба в створенні навчальної програми, яка надасть усім новозеландським школярам знання, вміння й систему цінностей, які допоможуть досягти успіху в новому тисячолітті. Розпочиналася робота завдяки проекту під назвою "Досягнення 2001" (Achievements 2001).

Запровадження національного сертифікату навчальних досягнень (National Certificate of Educational Achievement - NCEA) у 2002р. призупинило дію існуючих кваліфікацій. Головною відмінністю старої системи від нової є те, що цей сертифікат забезпечує стандартну, побудовану на критеріях Міністерства освіти систему оцінювання. Навчальні досягнення учнів поділяються на 3 рівні. Кожному із трьох останніх років навчання в школі відповідає один із зазначених рівнів. Коли школяр розпочинає 11 рік навчання - Новозеландська кваліфікаційна комісія видає йому національний студентський номер (National Student Number). Завдяки цьому, зберігаючи конфіденційність можна подивитися інформацію про власні результати на офіційному сайті зазначеної вище комісії. На 11 році навчання учневі необхідно вибрати значну кількість предметів, яка буде вести до вузької спеціалізації. На 12,13 роках увага концентрується на спеціалізації, що є необхідною для подальшого навчання та професійної кар'єри. Введені стандарти допомагають учням чітко оцінити власні досягнення та їх відповідність вимогам одного з трьох зазначених рівнів.

Починаючи з 2010 р. в усіх новозеландських школах, для учнів 1-8 років навчання впроваджуються національні стандарти з письма, читання й математики. Належний рівень знань із цих предметів є необхідним для життя, майбутньої роботи, вирішення повсякденних питань і закладання фундаменту для навчання впродовж усього життя. Розвитку компетенцій приділяється значна увага Міністерства освіти, оскільки навички набуті у початковій школі (1-8 роки навчання) є фундаментом для успішного подальшого навчання. Вдалий попередній досвід формує позитивне ставлення до отримання знань у старшій школі. Позитивне заохочення складається з відвідування занять, почуття приналежності до шкільної спільноти, благополуччя й задоволення від навчання. Перед учителем стоїть завдання чітко визначати рівень знань учнів. Для цього використовуються різноманітні офіційні тести, спостереження за поведінкою, метод самоаналізу - учень повинен уміти оцінювати власні досягнення й успіхи однокласників.

За дотриманням зазначених вимог слідкують експерти зі згаданих вище предметів. Учителі використовують національні стандарти для:

- визначення рівня навчальних досягнень кожного учня;
- планування уроків та надання знань з усіх предметів, передбачених шкільною програмою;
- формування чітких вимог у навчанні;
- звітування перед батьками щонайменше двічі на рік про успішність дітей.

Навчальна програма середніх шкіл, затверджена Міністерством освіти Нової Зеландії, визначає 8 основних предметів: англійська мова, образотворче мистецтво, фізична культура та валеологія, вивчення мов, математика та статистика, природничі науки, суспільні науки, технології. Знання з перелічених предметів є фундаментом загальної, базової освіти та підґрунтям подальшої спеціалізації.

Ставлення до нової системи оцінювання та нового типу атестату неоднозначне. Деякі школи, наприклад, Оклендська граматична школа (Auckland Grammar School), Вестлейкська старша школа для хлопчиків (Westlake Boys High School) та інші новозеландські заклади середньої освіти вирішили ввести міжнародний загальний атестат середньої освіти (International General Certificate of Secondary Education - IGCSE). Причиною такого кроку була невпевненість, що національний сертифікат навчальних досягнень буде визнаватися в інших країнах. Декілька років новий сертифікат критикувався не лише освітянами, а й політиками держави.

Після впровадження національного сертифікату відбулися й позитивні зрушення в системі освіти. У порівнянні з попередніми роками, більшість випускників закінчують школу з формальними кваліфікаціями 1,2,3 рівня. Кількість випускників, які їх не одержали знизилася до 5%. Заклади післясередньої освіти пропонують курси, які підходять випускникам з одним із трьох рівнів кваліфікацій.

Завдяки запровадженню національного сертифікату навчальних досягнень новозеландська атестаційна комісія має можливість оцінювати успішність школярів сукупно, показувати загальний успіх у навчанні. Всі випускники достатньо "озброєні" знаннями, мають гарантії продовжити освіту, вийти на ринок праці, інтегруватися в суспільство. Новозеландська атестаційна комісія розробляє чіткі вимоги, які б допомогли молодим людям зробити перехід від школи до закладів вищої освіти. Вони втілюються в заохоченні школярів старших років навчатися в закладах середньої освіти до отримання формальної кваліфікації 3 рівня (на 13 році навчання) та в забезпеченні їх своєчасною, корисною інформацією про сучасні професії, навчальні програми тощо. Комісією було досліджено, що випускники, які вступили до закладів вищої освіти в рік, коли закінчили школу, навчаються краще й досягають вищих кваліфікаційних рівнів. Завдяки переліченим змінам останніх років, дискусій у суспільстві поменшало, а національний сертифікат навчальних досягнень визнається не лише новозеландськими закладами освіти, а й закордонними.

Таким чином, аналіз офіційних джерел Міністерства освіти й Новозеландської кваліфікаційної комісії допоміг виділити основні історичні етапи становлення й розвитку Нової Зеландії.

Перший етап становлення системи освіти країни почався у ХІХст., коли до країни прибули переселенці з Англії, Шотландії, Ірландії й засновували місіонерські школи, оскільки місцеві жителі були безграмотні. Освіта того періоду була необов'язковою й платною, відчувалася недостатня кількість шкіл.

У 1877р., прийнятий закон, який проголошував безкоштовну, обов'язкову, відокремлену від церкви освіту для всіх дітей віком від 7 до 13 років. Реформування було спрямоване на підготовку педагогічних кадрів, розроблення навчальних програм, оцінювання знань і вмінь кожного школяра. Але зміни цього етапу охопили лише початкову обов'язкову освіту. Середня освіта залишалася поза контролем Департаменту освіти.

Період, який розпочався з призначення на посаду головного інспектора Д. Хогбена в 1899р. і закінчився прийняттям закону про освіту 1914р. - був часом безперервних реформ. Важливими змінами стали: закон про заробітну платню вчителям публічних шкіл, який встановлював національну шкалу заробітної платні й зробив можливим введення державної пенсії звільненим за віком учителям; процедура призначення вчителів на посаду, що допомогло знизити церковне втру-

чання. Почався розвиток публічних шкіл, які підпорядковувалися не провінційним радам, а центральному уряду.

Період з 1942 до 1945рр. пов'язаний із діяльністю комітету Томаса, який розробив спільну базову навчальну програму для всіх середніх шкіл.

Економічне напруження 70-80рр. минулого століття внесло суттєві зміни в організацію системи освіти Нової Зеландії. Робоча група під керівництвом Б. Пікота переглянула питання управління освітою - школи стали самоврядними установами під керівництвом ради довірених осіб.

Початок нового тисячоліття ознаменувався введенням національного сертифікату навчальних досягнень Міністерством освіти, який сприяв збільшенню кількості випускників, які продовжували навчання у вищих навчальних закладах.

Британська система освіти була змінена та покращена, щоб задовольняти потреби сучасного новозеландського суспільства. Освітня політика держави сьогодні налаштована на використання власного потенціалу кожним громадянином. Це означає, що країна покращує перспективи випускників середніх шкіл для вступу до вищих навчальних закладів та допомагає фінансово дітям, які не мають можливості отримувати післясередню освіту.

Позитивні висновки про зміни в системі освіти Нової Зеландії, зроблені організацією економічного співробітництва й розвитку (ОЕСР). По-перше, міжнародні порівняння показали, що у 2006р. 77% новозеландців віком від 25 до 64 років здобували другу чи післядипломну освіту. Такі досягнення вважаються високими, оскільки ця організація, за середній показник бере 67%. По-друге, у період з 1991р. до 2005р., кількість дорослих із кваліфікацією бакалавра чи магістра збільшилася з 8% до 20% (приблизно півмільйона людей). По-третє, 15-річні школярі демонструють високий рівень знань з математики, мови, точних наук. ОЕСР оцінювала 57 країн, і лише Фінляндія та Гонконг мали результати кращі, ніж Нова Зеландія.

Предметом наступних наукових досліджень може бути початковий період становлення ланки університетської освіти в Новій Зеландії.

Література:

1. Кузнецова О.Ю. *Розвиток мовної освіти у середніх і вищих навчальних закладах Великої Британії другої половини ХХст.: дис. ...доктора пед. наук : 13.00.01 /Кузнецова Олена Юріївна. - Х, 2002. - 494с.*
2. Максименко А. П. *Становлення і розвиток системи університетської освіти Франції (ХІХ-ХХ століття): дис. ...доктора пед. наук : 13.00.01 / Максименко Анатолій Петрович. - К., 2008. - 444 с.*
3. Матвієнко О.В. *Стратегії розвитку середньої освіти в країнах Європейського Союзу: порівняльний аналіз : дис. ...доктора пед. наук : 13.00.01 /Матвієнко Ольга Василівна. - К., 2005. - 492с.*
4. A. Cumming, I. Cumming. *Educational Act 1877/Alan Cumming, Ian Cumming // Paedagogical Historica. - 1977 - Ns 17. - P.305-314.*
5. Alton-Lee, A. *Quality Teaching for Diverse Students in Schooling: Best Evidence Synthesis / Alton-Lee, A. - Wellington: Ministry of Education, 2003.*
6. Collins Cobuild *English Language Dictionary / [ed. in chief John Sinclair], - H.: Harper Collins Publishers, 1987. - 1703 p.*
7. *Національна програма Нової Зеландії // Міністерство освіти - 2010 - Режим доступу до документа* <http://nzcurriculum.tki.org.nz/Curriculum-documents/>
8. *Публікації/Уряд Нової Зеландії - Режим доступу до документа: http://www.educationcounts.govt.nz/publications/series/255134702/part2-schooling.*